

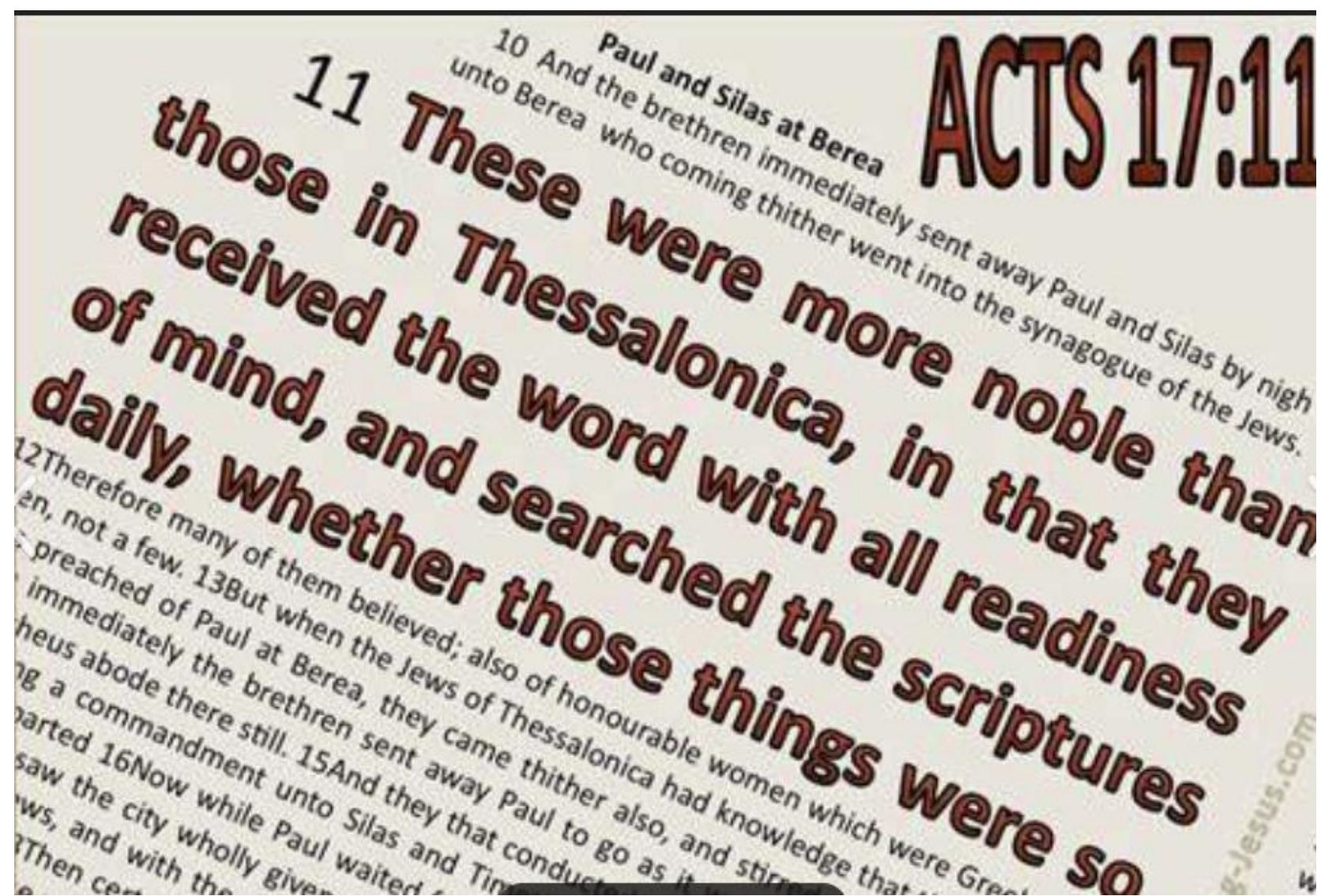
የሥነ-ሕይወት ምንነት

(What is Hermeneutics?)

☐ ሄርሜኔቲክስ

(Hermeneutics)

- ሄርሜኔዎ ከሚለው የግሪክ ቃል የመጣ ሲሆን ትርጉሙም መፍታት፣ መተርጎም ጋር ይቀራረባል።
- ግሪካዊያን ሄርሜስ የሚባል ጣኦት የነበራቸው ሲሆን ሄርሜስ ከአማልክት ወደ ሰዎች መልዕክትን እያመጣ የሚተረጎምላቸው ነበር።
- ከመፅሐፍ ቅዱሳችን ላይ በ ነህ 8:8 ላይ፣ ሐዋ 17:11፣ ሐዋ 8:27-35 ላይ ቅዱሱን ቃል ለመፍታት እና ለመረዳት የሚደረጉ ሂደቶችን እንመለከታለን።

5 And Ezra opened the book in the sight of all the people, for he was above all the people, and as he opened it all the people stood.

6 And Ezra blessed the LORD, the great God, and all the people answered, "Amen, Amen," lifting up their hands. And they bowed their heads and worshiped the LORD with their faces to the ground.

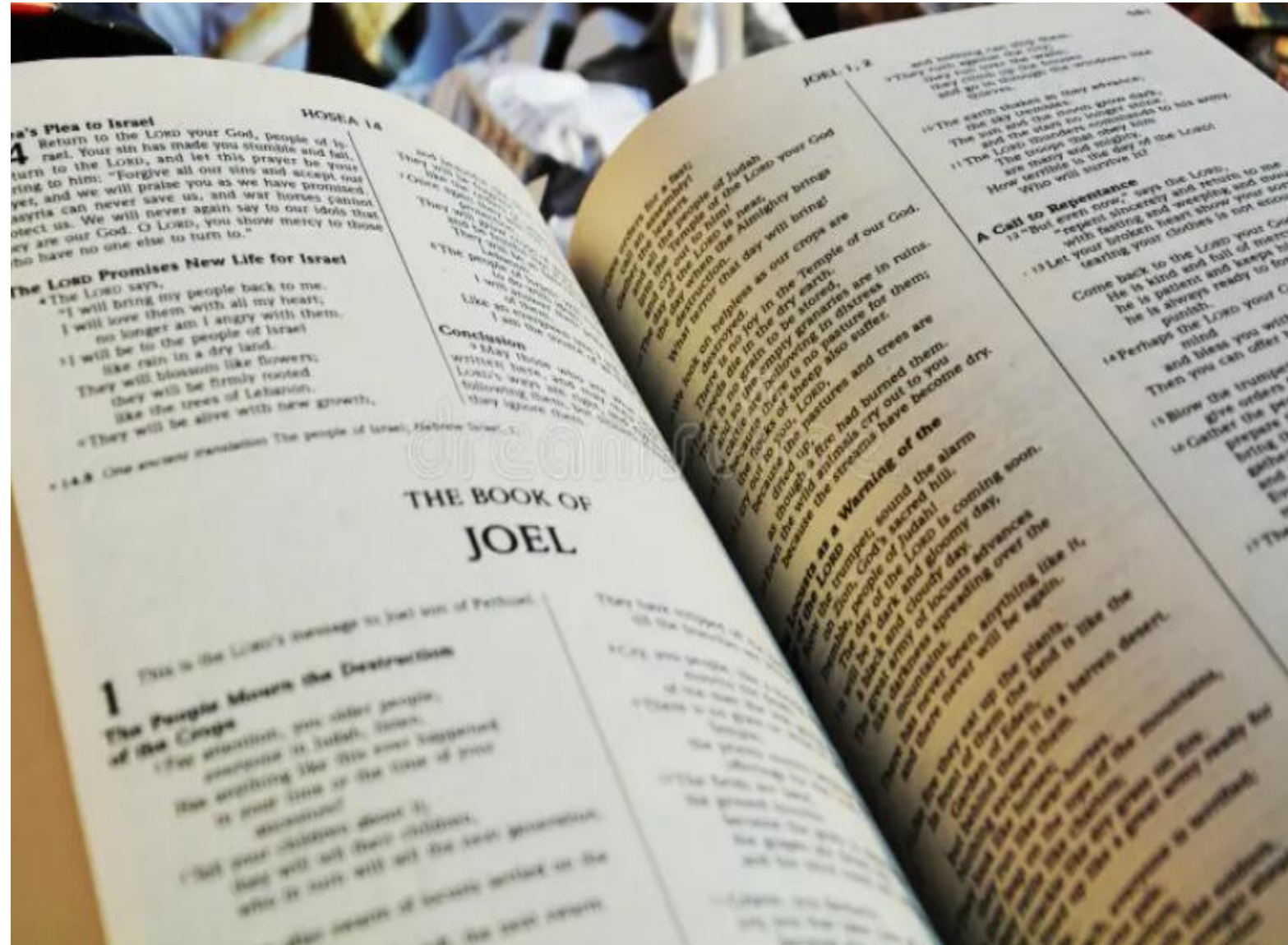
7 Also Jeshua, Bani, Sherebiah, Jamin, Akkub, Shabbethai, Hodiah, Maaseiah, Kelita, Azariah, Jozabad, Hanan, Pelaiah, the Levites, helped the people to understand the Law, while the people remained in their places.

8 They read from the book, from the Law of God, clearly, and they gave the sense, so that the people understood the reading.

□ ለምን ሥነ አፈታት ይጠና?

(Why Study Hermeneutics?)

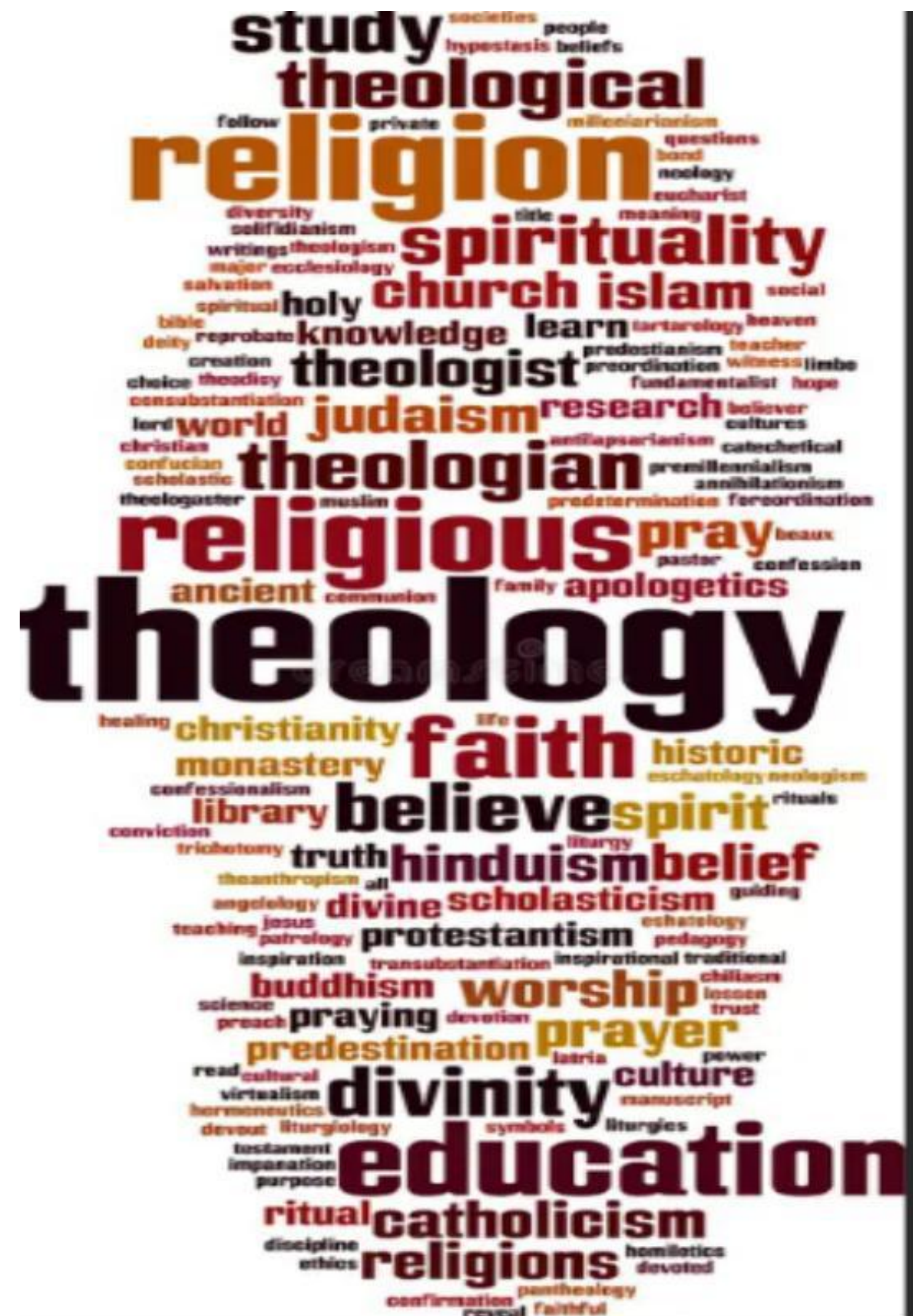
- በአለማችን ላይ ብዙ የሆኑ ከአንዱ መፅሐፍ ቅዱስ የወጡ የተለያዩ እምነቶች ይገኛሉ።
- አንዱ ከዚህ መፅሐፍ ተነስቶ ጌታ ኢየሱስን “ሚካኤል ነው” ይላል፤ ለዕኛ ደግሞ “ወልድ የእግዚአብሔር ልጅ አዳኝ አምላክ” ነው።
- ለስህተቶች እና በሃሰት መንገድ ለመጓዝ ዋነኛ ምክኒያት ቃሉን በተሳሳተ ሁኔታ በመተርጎም፣ እና በመረዳት ነው።
- ስነ አፈታትን መረዳት መንፈስ ቅዱስ እንዲያስተምረን ዝግጁ ሆኖ መቀመጥ ነው።

□ ሄርመኔቲክስ ሲብራራ

(Hermeneutics)

- ስነ አፈታት ላይ ዋነኛ እና አስፈላጊ የሆነ ነገር አውድን መረዳት ነው።
- የመፅሐፍ ቅዱስ ክፍል + አውዳዊ ዳራው --> አዳዲስ መረዳቶች።
- አውድ (Context) የተለያየ መልክ በውስጡ ይኖራል።

□ አወድ

(Context)

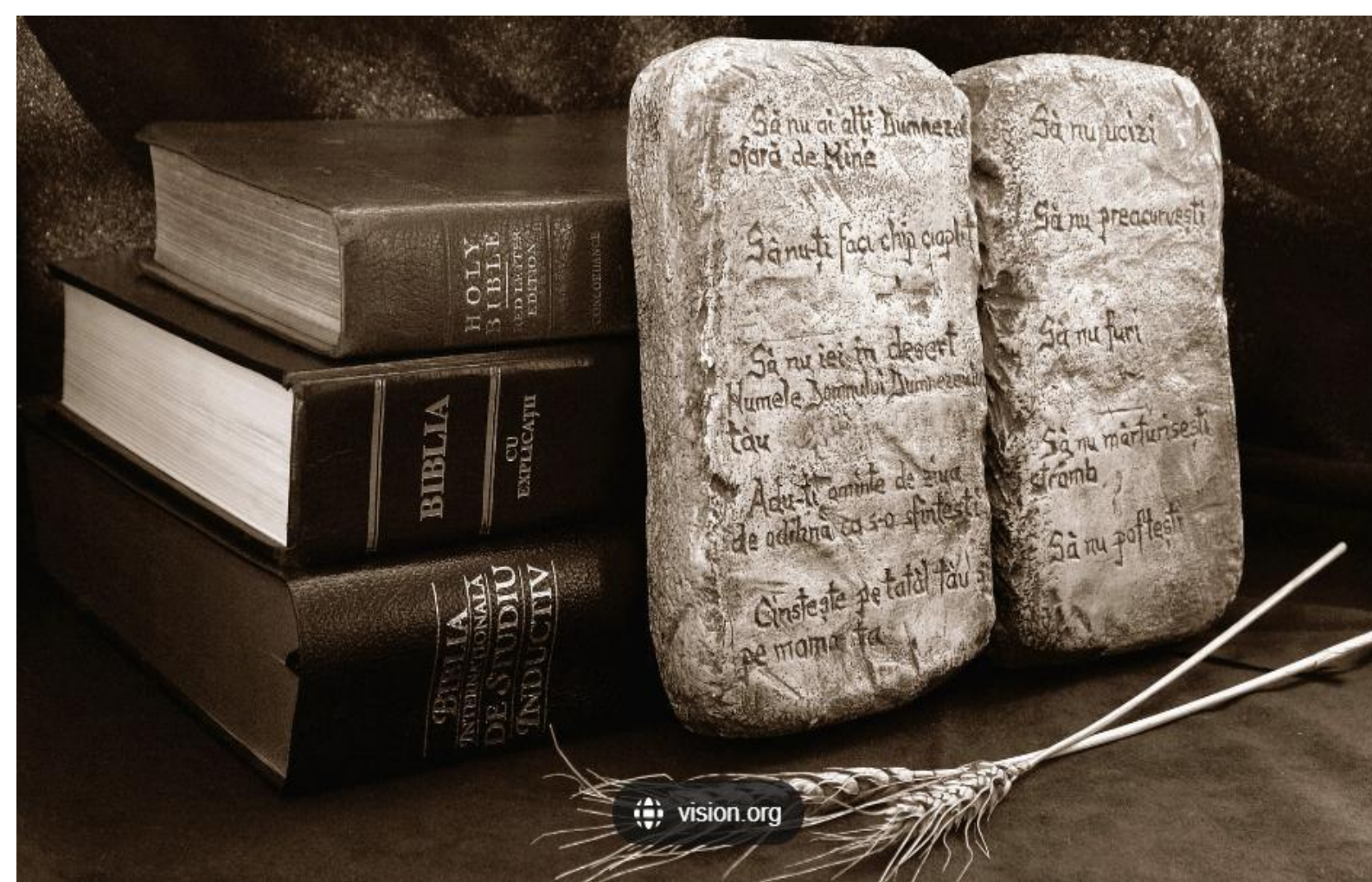
- በመፅሐፍ ቅዱስ ጥናት እና አፈታት ወቅት ስለ አወድ ስናነሳ ማስተዋል ያሉብን የተለያዩ አውዶች አሉ።
- ታሪካዊ፣ ባህላዊ፣ ሰዋሰዋዊ እንዲሁም የአፃፃፍ አይነት ዋነኛ የሚባሉ ማስተዋል የሚገባን አውዶች ናቸው።
- በመጨረሻም እነዚህን ሁሉ አይተን እና አጥንተን ዋናው ግባችን ጥናታችን ወደ ትግበራ እንዲመራን ነው።
- ስለዚህ የጥናታችን ማጠቃለያ ከክፍሉ የምናገኘውን የህይወት ተዛምዶ በማውጣት ይሆናል።

□ ታሪካዊ እና ባህላዊ አወድ

(Historical and Cultural Context)

- የጀርባ ታሪክን (ባህልን ጨምሮ) ማጥናት ከ2 አንግል ብቻ ምንረዳውን ታሪክ 3ኛ አንግል ጨምሮ ልክ ሲነማ ቤት እምደሚታይ ፊልም በተመስጦ ማየት ያስችላል።
- መልከዓ ምድር፣ ፖለቲካ፣ ኢኮኖሚ፣ ጦረኞች እና ጦርነት፣ ባህላዊ ልምምዶችን ማጥናት ቅዱስ ቃሉን ይበልጥ ለመረዳት ይጠቅመናል።
- መዝሙር 23ን የሚያነብ ሰው የእስራኤልን መልከዓ ምድር ቢያውቅ፣ ስለ ጌታችን ኢየሱስ የምድር ቆይታ የሚያጠናው ደግሞ በጊዜው ስለነበረው የሮም መንግስት አገዛዝ ማወቁ ከክፍሎቹ አዳዲስ መረዳቶችን እንዲያገኝ ይረዳዋል።

□ ታሪካዊ ዳራን ከየት?

(Sources for Historical Contexts)

- መፅሐፍ ቅዱስ ላይ ያሉ ታሪኮች በገሃዱ ዓለም የነበሩ እውነታዎች እና የተፈጠሩ ታሪኮች ናቸው። ስለዚህ ታማኝ የሆኑ የታሪክ ምንጮች እንደ ማጣቀሻ መጠቀም እንችላለን።
- የማብራሪያ መፅሐፍት(Commentaries)ን ጨምሮ የተለያዩ ምንጮች አሉ።
- በአዲስ ኪዳን የተጠቀሱ የብሉይ ሃሳቦች
- እንደ ታልሙድ ያሉ የአይሁድ መምህራን ስራዎች
- የግሪክ ታሪካዊ ትይዩ ስራዎች

□ የአፃፃፍ አይነቶች

(Literary Styles)

- መፅሐፍ ቅዱስ በተለያዩ ሰዎች፣ በተለያዩ ቦታ እና በተለያዩ ቋንቋዎች ከመፃፉም ባለፈ በውስጡ የተለያዩ አይነት የአፃፃፍ ስልቶች ይገኛሉ።
- በዝርዝር ብንከፋፍላቸው 8 እና ከዛ በላይ የአፃፃፍ አይነቶችን ብናገኝም በ 3 ዋና ዋና የአፃፃፍ አይነቶች መከፋፈል እንችላለን።
- የአፃፃፍ ስልቱን መረዳት ቅዱስ ቃሉን ለመፍታት እና ለመረዳት ትልቅ በርን የሚከፍት ነው።
- እነዚህ 3 ዋና ዋና የአፃፃፍ ስልቶች ዲስኩር፣ ትረካ እና ቅኔ ናቸው።

□ ዲሰኩር

(Discourse)

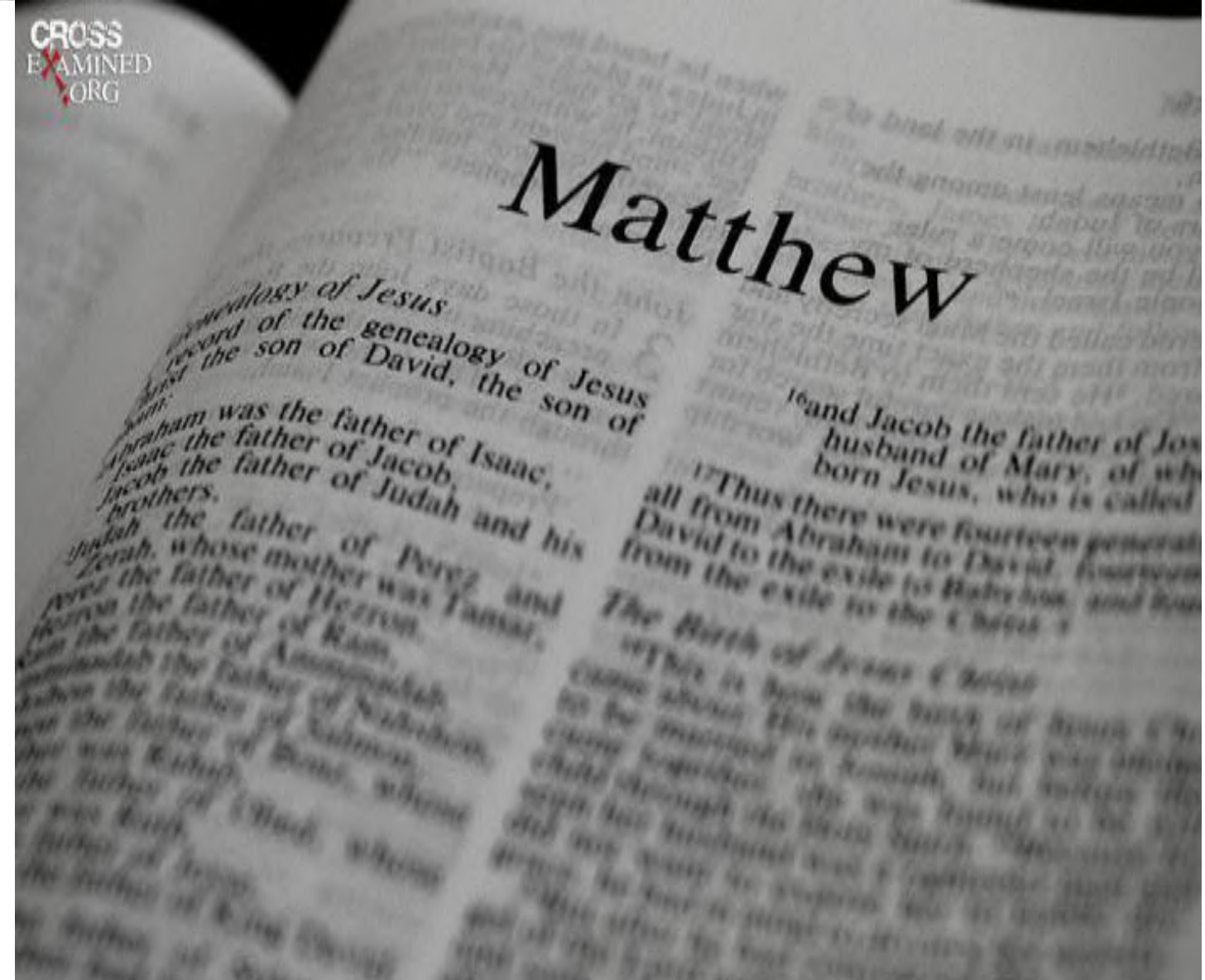
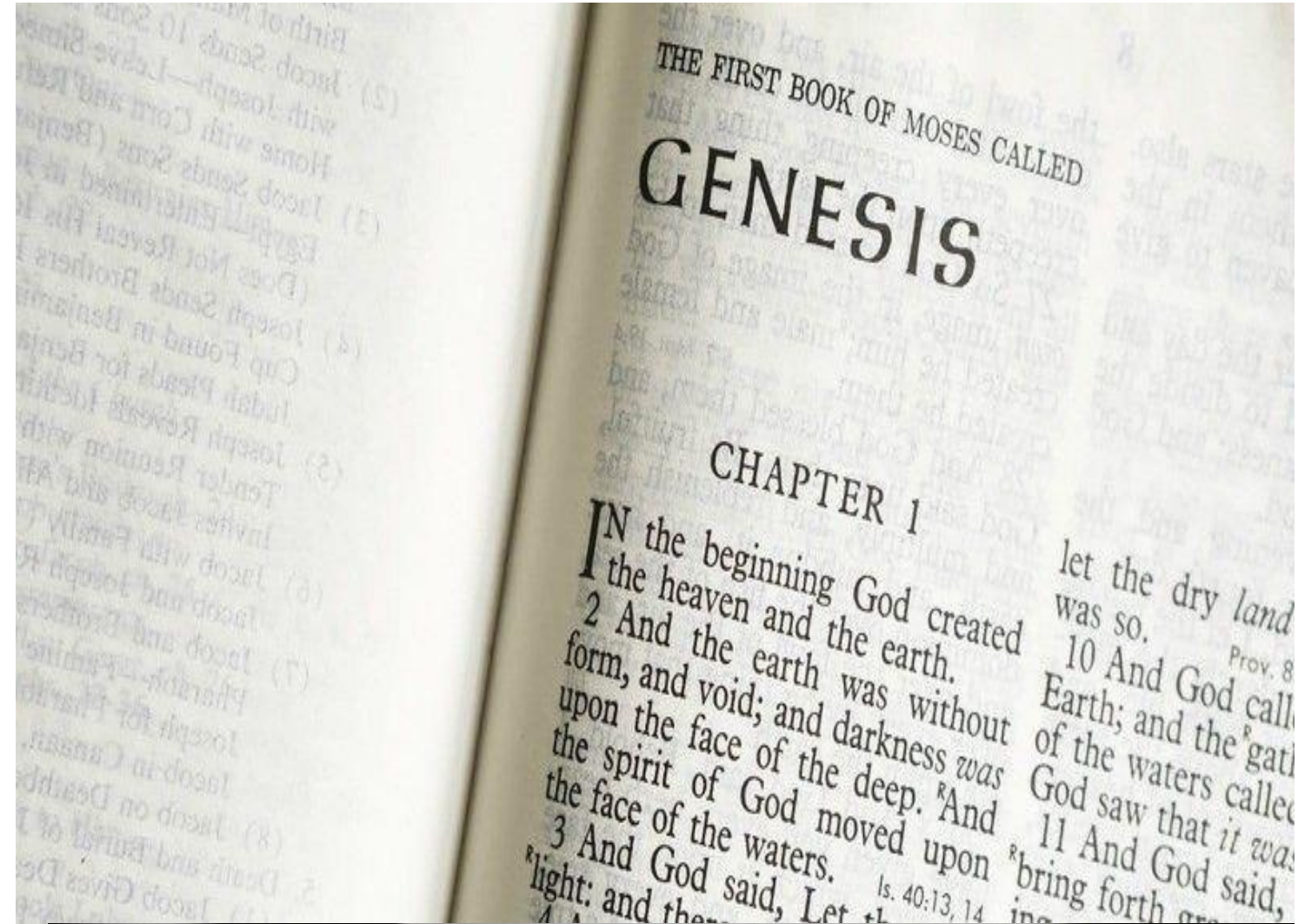
- መጽሐፍ ቅዱሳችን 3 የተለያዩ የአጻጻፍ ስልቶች አሉ።
ከእነርሱ መሀከል አንዱ ዲሰኩር ነው።
- ዲሰኩር ቀጥተኛ እና የተለመደ የአነጋገር ወይም የአጻጻፍ ስልት ነው። ትምህርት፣ ትንተናና ማብራሪያ በዚህ ስልት የሚፃፉ ናቸው። በዋነኝነትም አንባቢውን ስለ አንድ ጉዳይ በቀጥታ ያስተምራሉ።
- በብሉይ ኪዳን ስናይ ያሉት ከ613 በላይ ህጎች እና መክብብ ውስጥ ያሉ ንግግሮች በዚሁ ስልት የተፃፉ ናቸው። በአዲስ ኪዳን ያሉት ህያ አንዱም በሐዋርያት የተጻፉ መልዕክቶች ዲሰኩር ስር የሚመደቡ ናቸው።
- መልዕክቶችን ስናጠና ዛሬ እዚህ ያለውን ትርጉም ለመረዳት ያኔ እዚያ የነበረውን አውድ(Context) ማውቅ ግድ ይለናል።

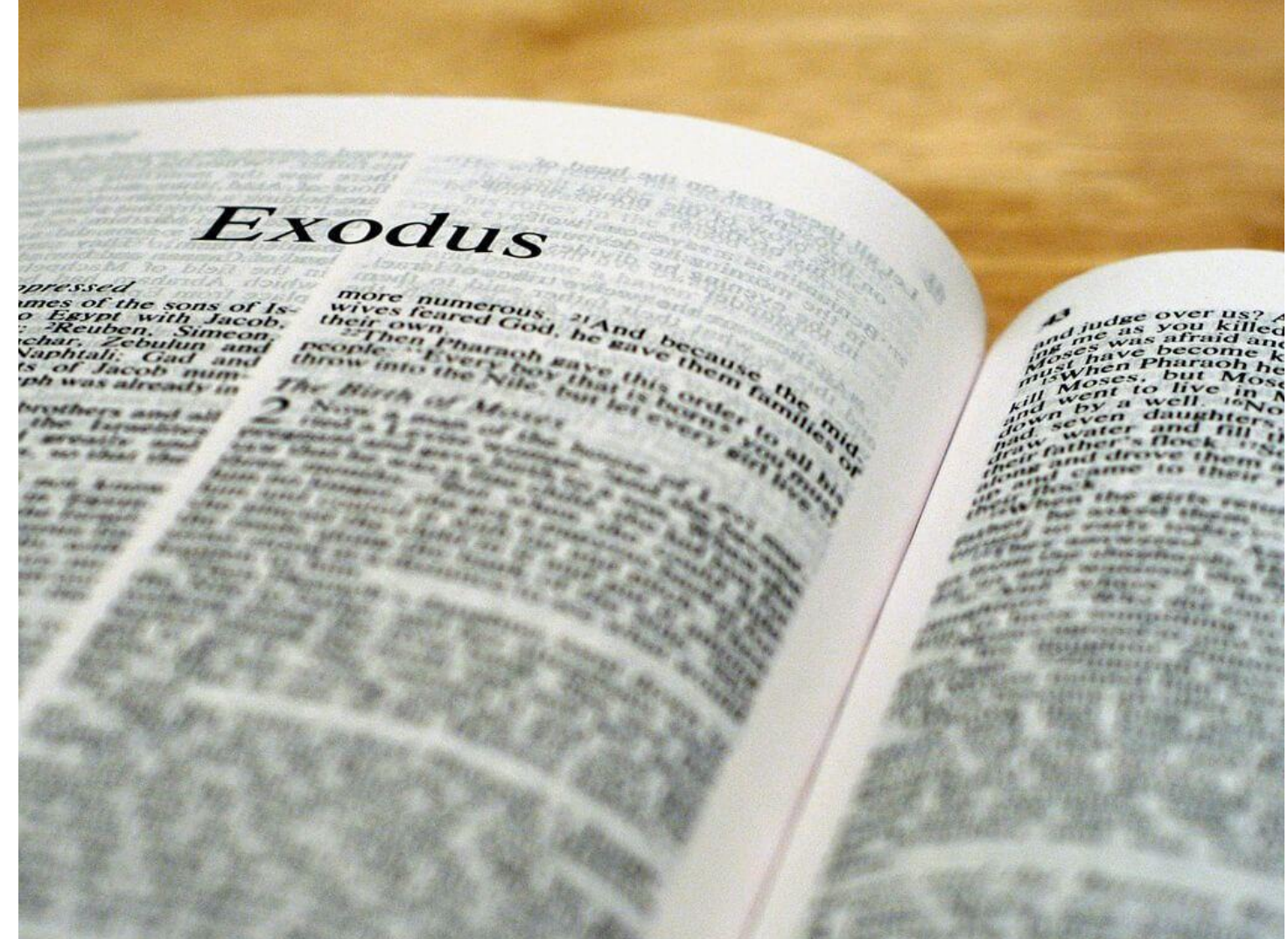
□ ትረካ

(Narrative)

- ወንጌልን ጨምሮ በመፅሐፍ ቅዱሳችን ውስጥ 43% የሚሆነው ክፍል ትረካ ነው። ይህም ከሶስቱም የአፃፃፍ ስልቶች በብዛት ጥቅም ላይ የዋለ ያደርገዋል።
- መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትረካዎችን የምናጠናበት መሠረታዊ ዘዴ ቀላል ነው እሱም ማንበብ ነው።
- ከ Murray Krieger ጀምሮ ለእነዚህ የአፃፃፍ ስልቶች የተለመዱ ዘዴዎች ሥዕል፣ መስኮት እና መስታወት ነበሩ። የስነ ጽሁፍ ይዘቱ በአንባቢው አእምሮ ውስጥ ምስልን ይፈጥራል ታሪካዊ ተፈጥሮው ደግሞ ከጽሁፉ በስተጀርባ ያለውን ክስተት ለመመልከት እንደ መስኮት ያገለግላል በመጨረሻም ጽሁፉ መስታወት ነው ይህም አንባቢዎች መልእክቱ እንደተጻፈላቸው ማህበረሰብ አካል እራሳቸውን የሚመለከቱት ነው።

- የትረካ አተረጓጎም ሁለት ገፅታዎች አሉት፡- ጽሑፉ በጸሐፊው የተገነባበት መንገድ እና ትርጉም ደግሞ ደራሲው የሚያስተላልፈውን መልእክት የሚደግምልን ነው።
- በመጀመሪያም ጽሑፉን በማንበብ እንጀምራለን የትረካ ፍሰቱን በመፈለግ እና የክስተቶቹን ቅደም ተከተል በማግኘት።
- የሚቀጥለው የተለያዩ የስነ-ጽሁፍ መሳሪያዎችን መለየት ነው። እነዚህ ዘዴዎች እንዴት የሴራውን መዋቅር እና በትረካው ውስጥ የተወሰኑ ገጽታዎችን እንደሚያጎላ እንድናይ ይረዳናል።
- እነዚህ ታሪኮች የተፃፉት እኛ በማናውቀው ባህል ውስጥ እንደመሆኑ የተጻፉበትን አውድ መርዳት መልእክቱን የበለጠ እንድንረዳው ያደርጋል።
- በመጨረሻም ከህይወት ጋር ማዛመድ የጥናቱ ዋነኛ ክፍል ነው።

□ ቅኔ

(Poetry)

- በሰፊው ከሚታወቁት እንደ ምሳሌ፣ ሰቆቃው፣ መዝሙረ ዳዊት እና ኢየሱስ መጽሐፍት በተጨማሪ ብዙ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ያሉ መጻሕፍት በቅኔ ተጽፈዋል። ከ66ቱ ቅዱሳን መጻሕፍት ውስጥ ቅኔ የሌለባቸው መጻሕፍት አምስት ብቻ ሲሆኑ እነርሱም - ዘሌዋውያን፣ ሩት፣ ዕዝራ፣ ትንቢተ ሐጌ እና ሚልክያስ ናቸው።
- የዕብራይስጥ ግጥም ለመረዳት የዕብራይስጥ ቅኔ እንዴት እንደሚሰራ መረዳት በጣም አስፈላጊ ነው። ለዚህም ትይዩነት (Parallelism) ከየትኛውም ባህሪ ልቆና ገዝፎ ይገኛል። እንግሊዘኛና አማርኛ ግጥም ፀሐፊዎች ቤት የሚመቱ ቃላቶችን ሲጠቀሙ ዕብራውያን ግን ቤት የሚመቱ ሀሳቦችን ይጠቀማሉ።

